

і розроблення методів досягнення високої надійності, збільшення ресурсу експлуатації та гарантування безпеки літаків.

Д.С. Ківа — заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки та Премії ім. О.К. Антонова НАН України, Герой України, кавалер орденів «За заслуги» I, II, III ступенів, Ярослава Мудрого V ступеня та ордена Держави, має відзнаку НАН України «За наукові досягнення». Його вшановано нагородою міжнародної організації з гарантування безпеки польотів Flight Safety Foundation (FSF). У дипломі, який було вручено Дмитрові Семеновичу,

зокрема зазначено: *«Він зробив свій внесок у безпеку польотів, забезпечивши передачу інформації, необхідної для підтримки льотної придатності повітряних суден, від розробника — ДП «Антонов» — державам, експлуатантам і суспільству. Це вплинуло на підвищення рівня авіаційної безпеки в усьому світі і стало позитивним прикладом, який мають наслідувати інші виробники та держави».*

Наукова громадськість і колектив ДП «АНТОНОВ» щиро вітають Дмитра Семеновича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, нових наукових звершень і наснаги в його великій та відповідальній роботі.

80-річчя члена-кореспондента НАН України Б.П. МАЦЕЛЮХА

Богдан Павлович Мацелюх народився 2 жовтня 1932 р. у с. Цетуля Яворівського району на Львівщині. У 1948 р. він вступив на лікувальний факультет Львівського державного медичного інституту (тепер — Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького). У вересні 1949 р. був заарештований і засуджений військовим трибуналом до 10 років позбавлення волі в таборах суворого режиму Воркути,

а в серпні 1954 р. — звільнений і реабілітований. У 1959 р. закінчив із відзнакою медичний інститут, потому працював лікарем-інфекціоністом у Березнегуватській міжрайонній лікарні на Миколаївщині.

У 1960–1963 рр. Богдан Павлович навчався в аспірантурі при Інституті мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України, з яким і пов'язав свою подальшу наукову діяльність. Від 1965 р. Б.П. Мацелюх очолює відділ генетики мікроорганізмів цього Інституту. У 1964 р. він захистив кандидатську, а в 1980 р. — докторську дисертацію. Має вчене звання професора. У 1990 р. Богдана Павловича обрано членом-кореспондентом АН УРСР за спеціальністю «молекулярна генетика».

Б.П. Мацелюх побудував кілька генетичних карт і показав двосторонню реплікацію хромосоми стрептоміцетів, відкрив новий антибіотик ландоміцин Е і молекулярний механізм його дії (апоптоз), новий регулятор біосинтезу антибіотика з родини дикетопіперазинів, розробив систему вектор — господар, клонував низку генів,

селекціонував і впровадив у виробництво штами мікроорганізмів — високоактивні продуценти поліміксину В і бета-каротину, хлортетрацикліну (біовіту), олеандоміцину, канаміцину.

Разом із науковцями свого відділу Богдан Павлович працює над фундаментальними і прикладними проблемами мікробіології та генетики, як-от: індукований мутагенез у динаміці реплікації й репарації ДНК, картування геномів стрептоміцетів, генетична рекомбінація під час злиття протопластів та їх трансформації за допомогою плазмідної ДНК, вивчення плазмід і конструювання на їхній основі векторних молекул, розкриття структури, генетичного контролю біосинтезу і молекулярного механізму дії нового протипухлинного антибіотика ландоміцину Е, одержання за допомогою генетичної селекції високоактивних штамів бактерій, стрептоміцетів і грибів — промислових продуцентів антибіотиків і вітамінів. Про високий рівень цих досліджень свідчить те, що ліцензії на штами мікроорганізмів — промислові продуценти бета-каротину і поліміксину В продано закордонним фірмам.

Під керівництвом Б.П. Мацелюха захищено 13 кандидатських дисертацій. Тривалий час він читав спеціальні курси лекцій із генетики мікроорганізмів і вірусів у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Богдан Павлович — член двох спеціалізованих учених рад із захисту докторських дисертацій, брав участь у роботі ВАК України. Він входить до складу редакційних колегій видань «Biopolymers and Cell», «Мікро-

біологічний журнал», редакційної ради «Вісника Українського товариства генетиків і селекціонерів», президії Товариства мікробіологів України ім. С.М. Виноградського, бюро Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України.

Б.П. Мацелюх опублікував 270 наукових праць, у тому числі 3 монографії: «Проблеми генетической трансформации» (1969), «Рекомбинация и репликация ДНК бактерий и стрептомицетов» (1979), «Генетические карты микроорганизмов» (1986). Він співавтор 6 авторських свідоцтв СРСР і 4 патентів України.

Богдан Павлович співпрацював з ученими Чехословаччини, Болгарії, Німеччини, Іспанії і США в межах різних наукових програм, брав участь у міжнародних конгресах з мікробіології і генетики, а також у міжнародних симпозіумах із генетики промислових мікроорганізмів.

У 1989 р. Б.П. Мацелюху було присуджено премію ім. Д.К. Заболотного АН УРСР, у 1991 р. — Державну премію України в галузі науки і техніки, а в 2003 р. присвоєно звання заслуженого діяча науки і техніки України.

Крім науки, у житті ювіляра є ще одне творче «крило» — поезія. Разом із братом, художником Ярославом, він опублікував книгу «Двокрилля» (2000), яка вміщала і поетичні, і живописні твори, й підготував до друку ще одну таку збірку — «Україна іде».

Наукова громадськість, колеги, учні й друзі щиро вітають Богдана Павловича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, щастя, творчої наснаги, прихильності муз і плідного довголіття.